

Силабус курсу:

ПСИХОЛОГІЧНА АНТРОПОЛОГІЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	053 Психологія/Практична психологія
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

Бровендер Олена Олександрівна (лектор)

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Старший викладач кафедри практичної психології та соціальної роюоти

посада

obrovender@snu.edu.ua	+38-095-412-15-55	Viber за номером телефону	325ГК аудиторія кафедри ППСР
<small>електронна адреса</small>	<small>телефон</small>	<small>месенджер</small>	<small>консультації</small>

Анотація навчального курсу

**Цілі вивчення
курсу:**

Метою лекційних занять є послідовне й всебічне вивчення соціально-антропологічних знань стосовно особливостей та багатоманітності біологічних, соціальних та психологічних властивостей людини, ознайомлення із предметною сферою досліджень з психологічної антропології, їхніми перетинами з комплексом філософських і наукових дисциплін, способом аналізу психолого-антропологічної проблематики в контексті найвпливовіших сучасних методологій.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

**Результати
навчання:**

Знати: основні теоретичні визначення та поняття щодо психологічно-антропологічних концепцій; основні теорії психологічної та соціальної еволюції людини; сучасний стан психологічних досліджень, які здійснюються у площині особливостей існування людини у соціумі та основні процеси, які в ньому відбуваються. основні типи психологічної взаємодії людини і соціуму;

основні складові життєвого середовища; зміст теорій, що розглядають проблему адаптації людини у соціумі;

Вміти: оперувати теоретичними знаннями щодо психологічно - антропологічних поглядів на природу людини й суспільства; проводити дослідження щодо трансформації психолого-антропологічних концепцій; застосовувати у практичній роботі знання щодо психолого-антропологічних концепцій; аналізувати процеси і явища, що відбуваються у суспільстві з позицій психолого-антропологічних знань.

Передумови до початку вивчення:

Майбутні фахівці практичні психологи зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Психологія антропології» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки: основи загальної психології, психологія ділового спілкування, основи клінічної та патопсихології».

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни: Необхідною вимогою освоєння курсу психологічної антропології є розуміння ролі філософсько-антропологічної рефлексії у становленні онтологічної, методологічної та аксіологічної складових соціально-гуманітарного знання, їх впливу на уявлення про людину в науці, теології. Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

РН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

РН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

РН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

РН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо)

психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Людина і її пізнання	2/2	Феномен людини Людина в проєкціях науково-філософського і позанаукового знання Антропологія як вчення про людину Антропологічний принцип у психолог	Індивідуальні завдання. Опитування
2	Предмет психологічної науки	2/2	Життєва і наукова психологія про людину Історія предмета психології людини Уявлення про людину в основних напрямках психології Проблема цілісного і часткового опису людини в психології Суб'єктивність як предмет психології людини	Індивідуальні завдання. Опитування
3	Методи психологічного пізнання людини	2/2	Природничо-наукова і гуманітарна парадигми в науці Методи пояснювальній (природничо) психології Методи описової (гуманітарної) психології Методи практичної психології (психологічної практики)	Індивідуальні завдання. Опитування
4	Діяльність і спілкування як способи соціального життя людини	2/2	Буття діяльності людини Людина як суб'єкт діяльності Поняття спілкування в психології Людина як суб'єкт спілкування	Індивідуальні завдання. Опитування
5	Людина серед людей	2/2	Типи і форми соціальних об'єднань Одиниці аналізу форм організації людських спільнот Соціальна організованість - об'єднання з цільовою детермінацією діяльності Буттєва спільність як ціннісно-сміслові об'єднання людей	Індивідуальні завдання.
6	Свідомість як інтегрований спосіб буття людини Людина як індивід (тілесне існування людини)	2/2	Категорія свідомості в філософії та психології Психологічна структура свідомості Самосвідомість як свідомість самотності Рефлексивне свідомість в людському житті Індивідуальна властивості людини Віково-статеві особливості людини - Індивідуально-типові властивості людини Нейропсихологічні основи тілесного буття людини	Індивідуальні завдання. Обговорення
7	Психологія суб'єктності (душевне життя людини) Людина як особистість, індивідуальність і універсальність	2/2	Поняття про суб'єкта і його психологічної організації Бажання і воля як форми душевного життя Почуття і емоції людини Розумне життя людини Здібності і характер як освіти суб'єктності людини Поняття духовного буття людини Сходінки духовного росту людини Особистість як реальність для інших Психологічні освіти особистості Індивідуальність як зустріч з собою-Іншим Психологічні освіти індивідуальності людини Універсальність як повнота буття людини	Індивідуальні завдання. Обговорення

Рекомендована література

Основна література:

1. Психологія життєтворення особистості в сучасному світі : [моногр.] /Ю. Д. Гундертайло, В. О. Климчук, О. Я. Кляпець та ін. ; за наук. ред.Т. М. Титаренко ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. — К. : Міленіум,2016. — 320 с.
2. Куценко, О.Д. Суспільство нерівних. Класовий аналіз нерівностейвсучасному суспільстві: Спроби західної соціології [Текст] / О.Д.Куценко. – Х.: Вид.центрХарк.ун-ту, 2000 - 316 с
3. Сегеда С. Антропологія: Навчальний посібник / С. Сегеда. – К. : Либідь, 2001. – 336 с.
4. Симончук, О. Динаміка соціально-класової структури у пострадянській Україні [Текст] / О. Симончук // Українське суспільство. Двадцятьроків незалежності. Соціологічний моніторинг. Т. 1. Аналітичні матеріали / за ред. В. Ворони, М. Шульги. – К., 2011. – С. 68–83
5. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т.М. Титаренко. – К. : Либідь, 2003.– 376 с.
6. Уланович О.И. Психолінгвістика : учеб. пособие / О.И. Уланович. – Минск : Изд-во Гревцова, 2010. – 240 с.
7. Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого «Я» / Зигмунд Фрейд. – СПб. : Азбука, Азбука-Аттикус, 2015. – 192 с.

Інформаційні ресурси.

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libr.rv.ua/>
3. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php
5. Леви-Стросс К. Структурная антропология. – Режимдоступа: http://yanko.lib.ru/books/cultur/stross_struktur_antrop.htm
6. Навчальні матеріали онлайн // Ритуали і ритуалізм. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/18800413/sotsiologiya/ritual_simvol_mif#405
7. Мид М. Культура и мир детства. – Режимдоступа: <https://www.litmir.co/br/?b=161011&p=128>
8. Милгрэм С. Национальность и конформность. – Режим доступа: <http://refdb.ru/look/1525724.html>
9. Психологічний сайт. / [Електронний ресурс].Режим доступу: <http://psychology.net.ru/>

Методичне забезпечення

1. Павленко В.М., Таглін С.О. Етнопсихологія: Підручник. – К.: Либідь, 1999. – 428с.
2. ПалмерДж., Палмер Л. Эволюционная психология. Секреты поведения Homosapiens. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2003. – 384 с..
3. Сегеда С. Антропологія : навч. посібник – К.: Либідь, 2001. - 336

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі

зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.